

Er ref/dnr: M2020/02005
Vårt dnr: 2021/0021

Miljödepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm 9 mars 2021

Yttrande avseende delar av betänkandet "Producentansvar för textil" (SOU 2020:72)

Sammanfattning

Naturskyddsföreningen har tagit del av remissen Producentansvar för textil (SOU 2020:72) och är positiva till ett producentansvar för textil. Vi är generellt positiva till styrmedel som leder till effektivare och minskad resursanvändning. Föreningen välkomnar att lagstiftning tydliggör att ansvaret för avfallshantering och återvinning av textil tillfaller producenterna, utifrån principen om att förorenaren skall betala.

Textilier består av värdefulla resurser, och produkternas framställning är miljöbelastande. Det är därför av stor vikt att värdet av återanvändning och materialåtervinning höjs för att komma tillrätta med den miljöpåverkan som blir konsekvensen av de förhärskande linjära flöden som finns idag.

Naturskyddsföreningen tycker att ett producentansvar är ett viktigt redskap för omställningen till mer cirkulära materialflöden. För att nå långsiktig hållbarhet gällande textiliers konsumtion och produktion krävs dock ytterligare styrmedel som riktas både mot de produkter som sätts på marknaden, och som styr mot minskad nykonsumtion, t.ex. punktskatt på jungfrulig råvara, kvotplikt, momsbefriad second hand och ecodesign-krav.

Specifika synpunkter

Naturskyddsföreningen anser att utredningen på ett bra sätt har definierat vilken textil som ska omfattas av producentansvaret. Det är positivt att utredningen valt att inkludera alla större produktgrupper som innehåller textil (och därmed omfatta de flesta textila artiklar som sätts på den svenska marknaden) samt att man valt att utgå från KN-koder för att tydliggöra hur det skall tillämpas av företagen i praktiken. Vi välkomnar även att utredningen inkluderar företag som är etablerade i andra länder och som säljer textil till konsument och andra slutanvändare i Sverige. Det är också positivt att remake-producenter exkluderas från producentansvaret.

Naturskyddsföreningen välkomnar att utredningen har haft som utgångspunkt att utforma producentansvaret så att existerande insamling av textil för återanvändning kan bevaras. En viktig åtgärd för att uppnå detta är att man föreslår att det inte skall krävas tillstånd för insamling för ideella aktörer och återförsäljare, men att dessa ändå skall uppfylla krav på att behandla och hantera textilavfallet på ett sätt som främjar förberedelse för återanvändning och materialåtervinning. För att ytterligare värna dagens insamling av textil föreslår utredningen även att den som driver ett insamlingssystem, ska ha samråd med secondhand aktörer och informera konsumenterna om miljönyttan med återanvändning. Naturskyddsföreningen välkomnar dessa åtgärder men anser inte att de är tillräckliga utan att ytterligare styrmedel behövs för att öka incitamenten för ökad återanvändning.

Utredningen har haft som syfte att i första hand öka insamling för återanvändning och materialåtervinning. Vi ser att båda dessa delar är viktiga, men att återanvändning alltid behöver ha första prioritet. Enligt utredningen kan dock inte producenter ges ansvar för separat insamling av textil för återanvändning eftersom detta inte utgör ett avfall enligt avfallsdirektivet (och därmed inte heller kan omfattas av ett producentansvar). Naturskyddsföreningen ser det som mycket problematiskt att sådana begränsningar finns i nuvarande lagstiftning eftersom det motverkar förlängd livslängd och ökad återanvändning av textilier samt återanvändning i alla andra produktområden där producentansvar tillämpas.

Utredningen lyfter risken för att det uppstår ett berg av insamlat textilavfall för vilket det saknas avsättningsmöjligheter. Naturskyddsföreningen delar den bilden och anser att det behövs ytterligare åtgärder för att säkerställa att detta inte händer. Vi anser därför att det bör införas kvantifierbara mål med regelbunden uppföljning. Målen bör sättas gällande den faktiska mängden textil, av insamlad mängd, som går till återanvändning samt mängd textil som materialåtervinns till nya textilier. Det bör även införas ett rapporteringskrav, på insamlingssystemet, som möjliggör att det går att följa vilka materialströmmar som går till återvinning respektive vilka som går till återanvändning. Det bör även avsättas pengar/stöd för att nå målen genom att satsa på forskning och stöd till utveckling av sorterings- och återvinningstekniker.

Utredningen föreslår att avfallshierarkin ska tillämpas, och för det avfall som inte förbereds för återanvändning ska materialåtervinningen i första hand ske genom att textilavfallet används för remake och i andra hand genom fiberåtervinning. Införandet av producentansvar innebär inte att den andel textilier som går till återanvändning per automatik kommer att öka. Därför anser vi att det behövs tydliga målsättningar gällande vilken andel som går till återanvändning samt ytterligare åtgärder såsom förändrad moms på second hand, ekonomiska styrmedel för att gynna leasing, uthyrningsmodeller el dyl.

Utredningen konstaterar att det inte går att inkludera krav gällande produkter och deras design. Eftersom den nuvarande producentlagstiftningen inte lämnar utrymme för att ställa krav gällande produkter och design för långlivslängd, återanvändning och återvinning anser vi att en översikt av lagen bör ske som möjliggör detta. Vi anser även att det är av största vikt att Sverige verkar för att införa sådana styrmedel på EU-nivå.

Naturskyddsföreningen delar utredarens åsikt att ytterligare styrmedel är nödvändiga för att begränsa textilindustrins miljö- och hälsopåverkan. För att öka incitamenten för att producera textilier med lång livslängd och driva mot ökad återanvändning blir det viktigt att det nu tillkommer andra styrmedel, tex:

- Produktpass
- Ecodesign-krav
- Incitament för nya affärsmodeller
- Skatt på jungfrulig råvara
- Hyber-avdrag
- Momsbefriad second hand och re-design
- Kvotplikt för second hand, redesign och återvunnen fiber

Detta remissvar har utarbetats av Helen Göthe, Metodutvecklare Bra Miljöval Textil vid rikskansliet, med hjälp av Ebba Magnusson, Produktansvarig Bra Miljöval Textil, David Gunnarsson enhetschef och Eva Eiderström, chef för avdelningen Handla Miljövänligt på Naturskyddsföreningen.

För Naturskyddsföreningen

Stockholm dag som ovan

Johanna Sandahl
ordförande

Eva Eiderström
chef för Handla Miljövänligt